

مقایسه مدل های جونز تعدیل شده و کازنیک در شناسایی رابطه مدیریت سود با مالیات

محسن محمدنوربخش لنگرودی^۱، حسن صیادزمردی^۲

۱-دکتری مدیریت مالی استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت Noorbakhsh@gilrec.co.ir

۲-دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین hszomorody51@gmail.com

نویسنده مسئول: حسن صیادزمردی

چکیده

این پژوهش بر آن است تا رابطه بین مالیات عملکرد با مدیریت سود را در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، با دو مدل متفاوت مورد بررسی قرار داده و توانایی آنها در کشف مدیریت سود را مقایسه نمایند. فرآیند وصول مالیات در اشخاص حقوقی بدین نحو است که درآمد مشمول مالیات و مالیات ابرازی مودیان مالیاتی براساس اظهارنامه تسلیمی مورد رسیدگی قرار گرفته و با صدور برگ تشخیص که معمولاً بیش از مبلغ ابرازی بوده مراتب به اطلاع شرکت رسانده می شود. در نهایت با پذیرش مالیات تشخیصی یا طی فرآیند دادرسی مالیاتی که معمولاً منجر به تعدیل مالیات تشخیصی می گردد، مالیات عملکرد سالانه شرکت قطعیت می یابد. از آنجائیکه انگیزه مالیات یکی از عوامل مدیریت سود است، لذا پس از اثبات وجود مدیریت سود به بررسی ارتباط آن با هر یک از مراحل سه گانه مالیاتی فوق پرداخته شد. جامعه آماری این پژوهش، شامل ۱۰۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده که با روش حذف سیستماتیک مشخص گردیده اند. فرضیه های پژوهش پس استفاده از مدل های جونز تعدیل شده و کازنیک با مدل های رگرسیونی چند متغیره مورد آزمون قرار گرفتند. نتایج رابطه بین مدیریت سود و مالیات بر عملکرد با مقایسه بین دو روش در شناسایی رابطه مدیریت سود با مالیات در مراحل سه گانه ابراز، تشخیص و قطعی مورد ارزیابی قرار گرفته تا توان آنها را نشان داده شود.

واژه های کلیدی: مالیات ابرازی، مالیات قطعی، مدیریت سود، مدل کازنیک، مدل جونز تعدیل شده

با توجه به اینکه سود یکی از مهمترین عوامل موثر بر تصمیم گیری های اقتصادی است، آگاهی استفاده کنندگان از قابل اتکا بودن سود می تواند آنها را در اتخاذ تصمیمات بهتر در مورد سودآوری و تجزیه و تحلیل صورتهای مالی یاری دهد (بعقوب نژاد و همکاران، ۱۳۹۱).

هدف صورتهای مالی مطابق با بند ۱-۱ مفاهیم نظری استانداردهای حسابداری ایران، ارائه اطلاعاتی تخلیص و طبقه بندی شده درباره وضعیت مالی، عملکرد مالی و انعطاف پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیف گسترده از استفاده کنندگان صورتهای مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع شود. رقم سود نیز یکی از اجزای اطلاعات صورتهای مالی است که در تصمیم گیری اشخاص برون سازمانی جهت برآورد ارزش سرمایه گذاری (از طریق برآورد وجوه نقد آتی در یافتی شرکت) ارزیابی عملکرد شرکت، ارزیابی نقش حسابداری مدیران و غیره موثر است، حال سوال اینجاست آیا امکان دارد این اطلاعات بصورت صحیح ارائه نشوند؟ مسلماً با عنایت به بسترهایی چون تضاد منافع و عدم تقارن اطلاعاتی بین مالکیت و مدیریت، امکان تحریف و دستکاری اطلاعات توسط مدیریت وجود دارد (دستگیر و حسینی، ۱۳۹۲).

اگرچه در بحث مدیریت سود انگیزه های فرصت طلبانه و نیز انگیزه های علامت دهی و ارائه اطلاعات بهتر به بازار وجود دارد، اما انگیزه فرصت طلبانه، بازار سرمایه را تهدید می کند. ماهیت مخاطره آمیز این تهدیدها و پیامدهای متعدد ناشی از مدیریت سود، بسیاری از پژوهشگران را بر آن داشته است تا برای اندازه گیری و شناسایی علائم مدیریت سود الگوهای ارائه کنند. گرچه الگوهای مختلفی توسط پژوهشگران ارائه شده است، اما بررسی اعتبار آنها از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. مدیریت سود، فعالیتی است که از دیدگاه افشای کامل در گزارشگری مالی می تواند با پیامدهای نامطلوب همراه باشد. این فعالیت ها متناسب با انگیزه مرتکبین می تواند موجب افزایش یا کاهش سود شود (بزرگ اصل و غفارپور، ۱۳۹۱).

از گذشته تاکنون مدیران در پی حداقل سازی نرخ موثر مالیاتی در بلند مدت در راستای مدیریت مالیات بوده اند. چنانچه مدیر بتواند نرخ موثر مالیات را در بلند مدت کاهش داده و مالیات کم تری پرداخت کند، مالیات را مدیریت نموده است (بیوسلینک^۱ و دلوف^۲، ۲۰۰۶).

پژوهش های فراوانی در مورد عوامل موثر بر مدیریت سود در کشورهای گوناگون انجام گرفته است. از مهمترین عوامل تاثیرگذار بر مدیریت سود در شرکت ها می توان به اندازه شرکت اهرم مالی پاداش مدیریت نرخ مالیاتی و... اشاره کرد. بر اساس نتایج محققان، مدیران برای کاهش پرداخت های مالیاتی سود را مدیریت می کنند. قوانین مالیاتی عامل مهمی در انتخاب روش ها و رویه های حسابداری است. انگیزه شرکت ها برای هموار کردن سود حداقل نمودن تاثیر مالیات در طول زمان است. از آنجا که سود بیشتر شرکت منجر به پرداخت مالیات بیشتر و خروج نقدینگی می شود، به ویژه در مواقعی که شرکت دارای بدهی های مالیاتی قابل توجهی می باشد، مدیر انگیزه دارد دست به مدیریت سود بزند. براساس فرضیه صرفه جویی های مالیاتی، مدیران از اقلام تعهدی و فعالیت های واقعی برای کمتر کردن مالیات شرکت ها استفاده می نمایند. انگیزه استفاده از مدیریت سود با استفاده از مالیات را می توان به نرخ های مالیاتی نسبت داد؛ هر چه این نرخ بالاتر باشد، تمایل به استفاده از روش های کاهنده سود توسط مدیران شرکت ها بیشتر می شود (گوان و پورجلالی، ۲۰۰۱). شرکت ها شرکت ها در پی هر گونه کاهش در نرخ مالیات بر درآمد، خواهان انتقال سود به دوره هایی هستند که در آنها نرخ مالیات بر درآمد کاهش می یابد؛ یعنی با اعلام کاهش نرخ مالیات بر درآمد شرکت، سودهای خود را در سال های با نرخ مالیاتی بالا به سال های با نرخ پایین انتقال دهند (ابراهیمی و احمدی مقدم، ۱۳۹۵).

به اعتقاد گری گیروکس^۳ (۲۰۰۴) مدیریت سود شامل طیف وسیعی است که از حسابداری محافظه کارانه شروع می شود و با حسابداری معتدل یا غیرجانبدارانه و سپس حسابداری از نوع خطی از اصول و قواعد و میثاق ها (حسابداری متهورانه) ادامه می یابد و در نهایت به حسابداری متقلبانه منجر می شود. لذا حوزه و محدوده ی بسیار وسیعی برای قضاوت شخصی در حسابداری به وجود می آید که موجب اغوای مدیران شده و در آنان ایجاد انگیزه می کند تا به دست کاری سود مبادرت ورزند.

¹ Beuselinck

² Deloof

³ Giroux

پیشینه تحقیق

-هانلن، میدو و شولین (۲۰۰۶) بررسی کردند که آیا محتوای اطلاعاتی سود به طور منفی با درجه تطابق سود حسابداری و سود مشمول مالیات مرتبط است. نتایج حاکی از این بود که با افزایش تطابق، مفید بودن سود حسابداری کاهش می یابد.

- فرانک، لینچ و رگو (۲۰۰۸) رابطه بین گزارشگری مالی و مالیاتی متهورانه را بررسی کردند. بطور مفهومی این گزارشگری مالی متهورانه را به عنوان مدیریت سود به سمت بالا تعریف می کند و گزار شگری مالیاتی متهورانه را به عنوان دستکاری درآمد مشمول مالیات به سمت پایین از طریق برنامه ریزی مالیاتی تعریف میکند این تحقیق نشان داد که بازار به گزارشگری مالی متهورانه بیش از حد بها می دهد، و برای شرکت هایی که گزارشگری مالی متهورانه دارند، گزارشگری مالیاتی متهورانه را نیز بیش از حد قیمت گذاری می کند.

- علی رحمانی و زهرا اربابی بهار (۱۳۹۳). تفاوت مالیات ابرازی و تشخیصی با مدیریت سود، درشرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد پژوهش قرار دادند و نتیجه گرفتند که تفاوت مالیات ابرازی و تشخیصی با مدیریت سود رابطه ی معناداری دارد و نتایج تحت تاثیر مدل های مختلف مدیریت سود قرار نمی گیرد.

فرضیه های تحقیق

این پژوهش بر آن است تا رابطه تفاوت مالیات ابرازی ، تشخیصی و قطعی شده با مدیریت سود را در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی کند. درواقع در این پژوهش سعی شده تا به این سوال پاسخ داده شود که آیا نسبت های مالیات ابرازی و تشخیصی و قطعی شده با مدیریت سود رابطه دارد؟

فرضیه این تحقیق عبارت است از اینکه بین مدیریت سود و مالیات برعملکرد رابطه معنی داری وجود دارد. بر همین اساس و با توجه به متغیرهای وابسته و مستقل و نیز پاسخ به سوال اصلی تحقیق فرضیه های فرعی زیر تدوین شده است :

فرضیه اول : بین نسبت مالیات تشخیصی به قطعی با مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد .

فرضیه دوم : بین نسبت مالیات ابرازی به تشخیصی با مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد .

فرضیه سوم : بین نسبت مالیات ابرازی به قطعی با مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد .

دراین پژوهش از مدل های جونز تعدیل شده وکازنیک برای کشف مدیریت سود استفاده شده است.

2-روش پژوهش، محاسبات و فرمول ها

مدل های رگرسیونی تحقیق

مدل های رگرسیونی تحقیق برای آزمون فرضیه های پیشنهادی مدل های زیر تصریح می شود :

فرضیه اول: رابطه بین نسبت مالیات تشخیصی به قطعی با مدیریت سود را آزمون می نماید.

$$\text{مدل اول} \rightarrow \text{Emjonit} + \text{ROEit} + \text{LEVit} + \text{Sizeit} + \text{eit} = \text{نسبت مالیات تشخیصی به قطعی}$$

$$\text{مدل دوم} \rightarrow \text{Emkzit} + \text{ROEit} + \text{LEVit} + \text{Sizeit} + \text{eit} = \text{نسبت مالیات تشخیصی به قطعی}$$

فرضیه دوم: رابطه بین نسبت مالیات ابرازی به تشخیصی با مدیریت سود را آزمون می نماید.

$$\text{مدل اول} \rightarrow \text{Emjonit} + \text{ROEit} + \text{LEVit} + \text{Sizeit} + \text{eit} = \text{نسبت مالیات ابرازی به تشخیصی}$$

$$\text{مدل دوم} \rightarrow \text{Emkzit} + \text{ROEit} + \text{LEVit} + \text{Sizeit} + \text{eit} = \text{نسبت مالیات ابرازی به تشخیصی}$$

فرضیه سوم: رابطه بین نسبت مالیات ابرازی به قطعی با مدیریت سود را آزمون می نماید.

$$\text{مدل اول} \rightarrow \text{Emjnit} + \text{ROEit} + \text{LEVit} + \text{Sizeit} + \text{eit} = \text{نسبت مالیات ابرازی به قطعی}$$

$$\text{مدل دوم} \rightarrow \text{Emkzit} + \text{ROEit} + \text{LEVit} + \text{Sizeit} + \text{eit} = \text{نسبت مالیات ابرازی به قطعی}$$

مدل جونز تعدیل شده شکل گسترش یافته مدل جونز است. در مدل جونز تعدیل شده، فرض بر این است که میزان اقلام تعهدی غیر اختیاری ناشی از معاملات اقتصادی شرکت، سه متغیر مبلغ ناخالص اموال، ماشین آلات و تجهیزات، تغییرات درآمد و تغییرات حسابها و اسناد دریافتی در نظر گرفته می شود (مرادزاده و همکاران، ۱۳۹۱).

$$\text{NDA}t = \alpha_1 (1 / A_{t-1}) + \alpha_2 [(\Delta \text{REV}t - \Delta \text{RECT}) / A_{t-1}] + \alpha_3 (\text{PPE}t / A_{t-1}) + \text{eit}$$

با توجه به اینکه (احمدپور و منتظری، ۱۳۹۰)؛ نشان دادند که براساس ضریب تعیین تعدیل شده، مدل کازنیک تبیین بهتری از مدیریت سود در ایران دارد؛ بنابراین در این تحقیق علاوه بر مدل جونز تعدیل شده، با وارد نمودن جریان نقدی حاصل از فعالیت های عملیاتی (CFO) اقدام به محاسبه مدیریت سود گردیده و فرضیه ها مورد آزمون قرار گرفت.

$$\text{NDA}t = \beta_1 (1 / A_{t-1}) + \beta_2 [(\Delta \text{REV}t - \Delta \text{RECT}) / A_{t-1}] + \beta_3 (\text{PPE}t / A_{t-1}) + \beta_4 (\Delta \text{CFO} / A_{t-1}) + \text{eit}$$

همانگونه که در فرمول های فوق ملاحظه می گردد سمت چپ معادله اقلام تعهدی غیراختیاری است. بنابراین با کسر اقلام تعهدی غیراختیاری از کل اقلام تعهدی، اقلام تعهدی اختیاری بدست خواهد آمد.

آماره های توصیفی

ویژگی های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در تحقیق، اعم از متغیرهای وابسته، مستقل در جدول ۱ آورده شده است. آماره های گزارش شده شامل میانگین، میانه، حداکثر، حداقل، ضریب چولگی و انحراف معیار متغیرها بکار گرفته شده در تحقیق می باشد.

جدول ۱- خلاصه آماره های توصیفی مورد استفاده در تحقیق

متغیرها	نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی	نسبت مالیات ابرازی به مالیات تشخیصی	نسبت مالیات ابرازی به مالیات قطعی	مدل جونز تعدیل شده	مدل کازنیک	اهرم مالی	تسبیت بازده سرمایه	اندازه شرکت
	TAX DIAGNOSTIC FINAL	TAX VOICED DIAGNOSTIC	TAX VOICED FINAL	EM1	EM2	LEV	ROE	SIZE
میانگین	1.027754	0.480259	0.529414	0.52	-0.84	0.61	0.37	5.69
میانه	1.038300	0.558135	0.652728	0.30	0.70	0.62	0.30	5.54
حداکثر	3.708738	1.533239	1.884985	34.48	17.29	1.30	19.61	8.25
حداقل	0.000000	0.000000	0.000000	-3.31	-391.93	0.00	-2.47	4.42
انحراف معیار	0.602387	0.371142	0.406156	2.10	18.12	0.19	0.83	0.69
چولگی	0.701558	-0.082697	-0.121643	11.58	-16.94	0.02	17.44	1.12

4.35	401.49	3.03	330.16	156.68	1.765676	1.598168	6.397477	کشیدگی
4101	264.38	442.16	-607.39	372.11	327.1781	296.8000	635.1520	جمع کل
341	497	26.76	236463	3167	101.7821	84.98955	223.8906	جمع انحراف
721	721	721	721	721	618	618	618	کل مشاهدات

در جدول ۱ آمار توصیفی را برای تمام مشاهدات متغیرهای مستقل (به تعداد ۷۲۱ مشاهده) و وابسته (به تعداد ۶۱۸ مشاهده) نشان می‌دهد مقدار میانگین و میانه متغیرهای وابسته نزدیک به هم می‌باشد و مقدار میانگین برای نسبت مالیات ابرازی به مالیات تشخیصی برابر ۰/۴۸، نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی برابر ۱/۰۲ و نسبت مالیات ابرازی به مالیات قطعی برابر ۰/۵۳ می‌باشد با مقایسه مقادیر فوق می‌توان گفت بیشترین مقدار مالیات را مالیات تشخیصی دارد و این مقدار دو برابر مالیات ابرازی می‌باشد و آیا این تفاوت زیاد حاصل مدیریت سود می‌باشد یا نه؟ که هدف اصلی تحقیق می‌باشد و در قسمت‌های بعدی با مدل رگرسیونی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و همچنین می‌توان گفت حدود ۰/۶۱ ساختار سرمایه شرکت‌ها را بدهی تشکیل می‌دهد و نسبت بازده سرمایه حدود ۰/۳۷ آیا تاثیری در میزان مالیات تشخیصی دارد؟ با توجه به نتایج تحقیقات قبلی در اینجا نیز به عنوان متغیرهای کنترلی به مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۲- خلاصه آماره‌های توصیفی متغیرهای وابسته

مالیات ابرازی/مالیات قطعی		مالیات ابرازی/مالیات تشخیصی		مالیات تشخیصی/مالیات قطعی		متغیرها
TAX	VOICED to FINAL	TAX	VOICED to DIAGNOSTIC	TAX	DIAGNOSTIC to FINAL	
	0.529414		0.480259		1.027754	میانگین
	0.652728		0.558135		1.038300	میانه
	1.884985		1.533239		3.708738	حداکثر
	0.000000		0.000000		0.000000	حداقل
	0.406156		0.371142		0.602387	انحراف معیار
	-0.121643		-0.082697		0.701558	چولگی
	1.765676		1.598168		6.397477	کشیدگی
	40.75567		51.30653		347.9233	آزمون جاکبرا
	0.000000		0.000000		0.000000	سطح اهمیت
	327.1781		296.8000		635.1520	جمع کل
	101.7821		84.98955		223.8906	جمع انحراف
	618		618		618	کل مشاهدات

۳- یافته ها

نتایج آزمون ها برای مدل های پیشنهادی

مدل اول

$$\text{Tax}(\text{diagnostic_final})_{it} = \alpha_{it} + \beta_1 \text{Em1}_{it} + \beta_2 \text{LEV}_{it} + \beta_3 \text{ROV}_{it} + \beta_4 \text{SIZE}_{it} + \epsilon_{it}$$

در این مدل از مالیات بر عملکرد (نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی) بعنوان متغیر وابسته و مدیریت سود (مدل جونز تعدیل شده) ، اهرم مالی ، بازده سرمایه گذاری و اندازه شرکت ، به عنوان متغیرهای توضیحی استفاده شده است.

نتایج بدست آمده در جدول ۳ قرار داده شده است. ضریب تعیین برای مدل فوق ۲۲ درصد می باشد و این بیانگر این است که ۲۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی بیان می شود. همچنین جهت تأیید مدل آزمون خودهمبستگی نیز با آزمون دوربین واتسون با مقدار ۲/۰۹ ، دلالت بر عدم وجود خود همبستگی بین متغیرهای مستقل می باشد و آزمون نرمال باقیمانده متغیرها هم انجام شده که مقدار احتمال صفر نشان می دهد نرمال نمی باشد و با توجه به اینکه متغیر وابسته از یکنواختی لازم و نرمال برخوردار نبود از متغیر مجازی (www.pupuol.com) با مقدار یک برای مقادیر بیشتر از ۱/۵ متغیر نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی و در غیر این صورت صفر در نظر گرفته شد

جدول ۳- نتایج آزمون فرضیه ها براساس مدل اول

نتیجه	معناداری	آماره	ضریب	نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی	متغیر وابسته
پذیرش	0.0024	-3.052786	-2.378359	ضریب ثابت	
پذیرش	0.0118	-2.524540	-0.030667	مدیریت سود (جونز تعدیل شده)	
پذیرش	0.0001	-4.037703	-0.988584	اهرم مالی	متغیر مستقل
پذیرش	0.0064	-2.736221	-0.083383	بازده سرمایه گذاری	
پذیرش	0.0000	5.312665	0.688064	اندازه شرکت	
پذیرش	0.000101	1.676326	F-statistic	0.224444	R2
رد	۰,۰۰۰۰۰۰	۲,۹۸	Jarque-bera	2.092887	D.W

P<0.10***; P<0.05** ; P<0.01*

سطح اطمینان ۹۵ درصد می باشد .

همچنین نتایج بدست آمده که در جدول ۴ قرار داده شده است حاکی از تایید کل فرضیه ها می باشد و ضریب تعیین برای مدل فوق ۵۳ درصد می باشد و این بیانگر این است که ۵۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی بیان می شود و مقدار دوربین واتسن مقدار ۲/۰۵ و نزدیک مقدار ۲ می باشد و دلیل نبود خود همبستگی بین متغیرها می باشد و مقدار نرمال بودن باقیمانده هم با آماره جاکبرا برابر ۲/۲۶ و مقدار معنی داری ۰/۳۲ با مقدار بزرگتر از ۵ درصد تأیید می شود .

طبق نتایج جدول ۴ با توجه به مقدار معناداری کمتر از ۵ درصد ، تمام متغیر های توضیحی مبنی بر داشتن رابطه با مالیات بر عملکرد (نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی) تأیید می شود .

جدول ۴- نتایج آزمون فرضیه ها براساس مدل اول

متغیر وابسته	نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی	ضریب	آماره	معناداری	نتیجه	
ضریب ثابت	-2.291340	-3.796142	0.0002	پذیرش		
مدیریت سود (مدل جونز تعدیل شده)	-0.025198	-2.676381	0.0076	پذیرش		
اهرم مالی	-1.126194	-5.933354	0.0000	پذیرش	متغیر مستقل	
بازده سرمایه گذاری	-0.052334	-2.212005	0.0273	پذیرش		
اندازه شرکت	0.662064	6.597700	0.0000	پذیرش		
متغیر مجازی	1.431709	20.24745	0.0000	پذیرش		
توان تبیین:	R2	0.535255	F-statistic	6.598148	0.0000	پذیرش
استقلال خطاها:	D.W	2.051473	Jarque-bera	۲,۲۶۷	۰,۳۲۱۷	پذیرش

P<0.10***; P<0.05** ; P<0.01*

در نتیجه مدل نهایی رگرسیون به شرح ذیل با ضرایب مربوطه ارائه می شود :

$$TAX_DIAGNOSTIC_FINAL = -2.29133970416 - 0.0251982088747*EM1 - 1.1261941852*LEV - 0.0523336358946*ROE + 0.662063570629*SIZE + 1.43170885613*DUMMY1 + [CX=F]$$

مدل دوم

$$it+\beta 2LEV_{it}+\beta 3ROV_{it}+\beta 4SIZE_{it}+\epsilon_{it} \tau Tax(diagnostic_final)_{it}=\alpha_{it} + \beta 1 Em$$

در این مدل از مالیات بر عملکرد (نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی) بعنوان متغیر وابسته و مدیریت سود (مدل کازنیک) ، اهرم مالی ، بازده سرمایه گذاری و اندازه شرکت ، به عنوان متغیر های توضیحی استفاده شده است.

نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها طبق جدول شماره ۵ حاکی از تأیید کلی مدل رگرسیون در سطح اطمینان ۹۵ درصد می باشد.

نتایج بدست آمده که در جدول ۵ قرار داده شده است حاکی از پذیرش معنی داری کلیه متغیرهای توضیحی می باشد . ضریب تعیین (R2) برای مدل فوق ۲۲ درصد می باشد و این بیانگر این است که ۲۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی بیان می شود و مقدار دوربین واتسن برای آزمون استقلال داده ها برابر ۲/۰۹ می باشد و چون نزدیک مقدار ۲ می باشد و خود همبستگی وجود ندارد همچنین مقدار صفر معنی داری آزمون جاکبرا دلیل بر نرمال نبودن باقیمانده مدل رگرسیون می باشد بنابراین با استفاده از متغیر دامی صفر و یک آزمون دوباره انجام یافته است .

جدول ۵- نتایج آزمون فرضیه ها براساس مدل دوم اولیه

متغیر وابسته	نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی	ضریب	آماره	معناداری	نتیجه
	ضریب ثابت	-2.130579	-2.720355	0.0067	پذیرش
	مدیریت سود (مدل کازنیک)	0.003795	2.691806	0.0073	پذیرش
متغیر مستقل	اهرم مالی	-0.957977	-3.917063	0.0001	پذیرش
	بازده سرمایه گذاری	-0.081774	-2.683767	0.0075	پذیرش
	اندازه شرکت	0.638879	4.903440	0.0000	پذیرش
توان تبیین:	R2	0.225534	F-statistic	1.686830	0.000084 پذیرش
استقلال خطاها:	D.W	2.093993	Jarque-bera	295.09	0.000000 رد

P<0.10***;
P<0.05**
P<0.01*

نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها طبق جدول شماره ۶ با مقدار آماره F برابر ۶.۶۲ و احتمال صفر حاکی از تایید کلی مدل رگرسیون در سطح اطمینان ۹۵ درصد می باشد.

همچنین نتایج بدست آمده که در جدول ۶ قرار داده شده است حاکی از تایید فرضیه ها می باشد و ضریب تعیین تعدیل شده برای مدل فوق ۵۳ درصد می باشد و این بیانگر این است که ۵۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای توضیحی بیان می شود و مقدار دوربین واتسون مقدار ۲.۰۵ و نزدیک مقدار ۲ می باشد و دلیل نبود خود همبستگی بین متغیرها می باشد. همچنین مقدار آزمون جاکبرا برابر ۰/۳۴ بوده و حاکی از نرمال بودن باقیمانده مدل می باشد.

طبق نتایج جدول ۶ با توجه به مقدار معناداری کمتر از ۵ درصد، متغیرهای توضیحی مبنی بر داشتن رابطه با متغیر وابسته مالیات بر عملکرد (نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی) تایید می شود.

جدول ۶- نتایج آزمون فرضیه ها براساس مدل دوم نهایی

معیار ساختار سرمایه	نسبت مالیات تشخیصی به مالیات قطعی	ضریب	آماره	معناداری	نتیجه
	ضریب ثابت	-2.084186	-3.436015	0.0006	پذیرش
	مدیریت سود (مدل کازنیک)	0.003177	2.908646	0.0038	پذیرش
متغیر مستقل	اهرم مالی	-1.100854	-5.808020	0.0000	پذیرش
	بازده سرمایه گذاری	-0.050967	-2.155316	0.0315	پذیرش
	اندازه شرکت	0.621014	6.154043	0.0000	پذیرش

پذیرش	0.0000	20.26473	1.431403	DUMMY1		
پذیرش	0.000000	6.623933	F-statistic	0.536225	R2	توان تبیین:
پذیرش	۰,۳۴	۲,۱۱	Jarque-bera	2.057937	D.W	استقلال خطاها:

P<0.10***; P<0.05** ; P<0.01*

در مورد دیگر فرضیه های نیز براساس دومدل آزمون ها بعمل آمده نتایج آنها در جدول شماره ۷ مشخص گردیده است.

جدول ۷- جدول کلی آزمون مدل ها

فرضیه	فرضیه ۱	فرضیه ۲	فرضیه ۳	مدلها		متغیر وابسته		متغیر های مستقل توضیحی									
	مدل ۱	مدل ۲	مدل ۳	مدل ۴	مدل ۵	مدل ۶	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	نسبت	
	(جوزن شده)	(کازنیک)	(جوزن شده)	تعدیل (کازنیک)	(جوزن شده)	تعدیل (کازنیک)	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	مالیات	
	به	به	به	به	به	به	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	تشخیصی	
	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	مالیات قطعی	
	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	ضرب	
	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	آماره	
	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	معداری	
ضرب ثابت	-2.29134	-3.796142	-2.084186	-3.436015	-1.557793	-4.237833	0.0006	-1.557793	-4.237833	-1.421609	-3.864068	0.0001	0.0001	0.191129	0.425673	0.162166	0.348591
مدیریت سود	-0.025198	-2.676381	0.003177	2.908646	-0.0115	-2.006469	0.0038	-0.0115	-2.006469	0.002135	3.224226	0.0013	0.0013	0.00753	0.514258	-0.026968	-1.983344
اهرم مالی	-1.126194	-5.933354	-1.100854	-5.80802	-0.987253	-8.546025	0	-0.987253	-8.546025	-0.973832	-8.476687	0	0	-0.794617	-5.679735	-0.79949	-5.632947
سرمایه	-0.052334	-2.212005	-0.050967	-2.155316	-0.008715	-0.6061	0.0315	-0.008715	-0.6061	-0.007488	-0.523142	0.6011	0.6011	0.008332	0.544338	0.009298	0.620561
ناراده گذاری	0.662064	6.5977	0.621014	6.154043	0.454395	7.435886	0	0.454395	7.435886	0.4282	6.99626	0	0	0.122374	1.622014	0.132828	1.69875
اندازه شرکت	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1054	0.1054	0.09	0.09

با توجه به جمع بندی نتایج از حاصل از بررسی سه فرضیه مشخص گردید که در فرضیه های اول و دوم نتایج بدست آمده از آزمون ها در دو مدل جونز تعدیل شده و کازنیک بسیار بهم نزدیک بوده و در هر دو مدل رابطه مدیریت سود با نسبت های مالیات ابرازی به مالیات تشخیصی و مالیات تشخیصی به قطعی تایید می گردد. که این با مطالعات علی رحمانی و زهرا اربابی بهار (۱۳۹۳) در خصوص داشتن نتیجه یکسان در بکار گیری دو مدل مذکور برای یافتن رابطه مدیریت سود با مالیات مطابقت دارد. ضمن اینکه در تحقیقات آنها نیز رابطه معناداری بین مدیریت سود با تفاوت مالیات تشخیصی و ابرازی وجود دارد. همچنین در صورت بزرگ بودن شرکت و زیاد بودن بدهی شرکت تمایل مدیران به مدیریت سودشان بیشتر خواهد شد. اما در مورد فرضیه سوم (رابطه بین مدیریت سود با نسبت سود ابرازی به قطعی شده) نتیجه دومدل متفاوت و برعکس می باشد. یعنی در مدل جونز تعدیل شده، با توجه به معناداری بیشتر از ۵ درصد متغیر های توضیحی، بجز اهرم مالی، رابطه با مالیات بر عملکرد (نسبت مالیات ابرازی به مالیات قطعی) تایید نمی گردد. در حالیکه در مدل کازنیک مقدار معناداری کمتر از ۵ درصد متغیر های توضیحی بجز اهرم مالی مبنی داشتن رابطه با مالیات بر عملکرد (نسبت مالیات ابرازی به مالیات قطعی) مابقی متغیر ها پذیرفته می شود. نتایج محققان، مدیران برای کاهش پرداخت های مالیاتی، سود را مدیریت می کنند. قوانین مالیاتی عامل مهمی در انتخاب روش ها و رویه های حسابداری می باشد. (پیرایی و فردوجی، ۱۳۸۸)

بطور کلی می توان نتیجه گرفت که بجز در مورد نسبت مالیات ابرازی به قطعی در سایر موارد دو مدل به کار گرفته شده دارای قدرت تقریباً یکسانی در کشف مدیریت سود و ارتباز آن با مالیات خواهند داشت.

امامهمترین دستاوردهای این پژوهش با توجه به استفاده از متغیرهای توضیحی اهرم مالی (نسبت جمع بدهی به جمع دارایی)، بازده سرمایه گذاری (نسبت سودخالص به جمع صاحبان حقوق سهام) و اندازه شرکت (لگاریتم درآمد فروش عملیاتی) علاوه بر اقلام تشکیل دهنده مدل های کشف مدیریت سود، می تواند در موارد زیر باشد:

الف) گرچه بخشی از مدیریت سود انجام گرفته مرتبط با مالیات می باشد، که این موضوع با توجه به کمتر بودن مالیات ابرازی شرکت ها و مقایسه بین نسبت های مالیات ابرازی به تشخیصی و ابرازی به قطعی کاملاً مشخص می گردد، اما نتایج حاصل از مقایسه سود تشخیصی به قطعی با توجه به گذراندن مراحل دادرسی و رفع اختلافات بین مراجع مالیاتی و مودیان می تواند اطلاعاتی در مورد اینکه چه بخشی از مدیریت سود انجام گرفته مربوط به مالیات است رانیز در دسترس قرار دهد. بنابراین با توجه به تفاوت یافته های دو روش کشف مدیریت سود و همچنین تفاوت تاثیر سایر متغیرهای مستقل در دو مدل فوق استفاده از روش های دیگر مدیریت سود برای یافتن پاسخ هایی که مشابهت بیشتری دارند، می تواند در قدرت پیش بینی کنندگی مالیات قطعی در انجام مدیریت سود کمک نماید.

ب) با توجه به مقادیر نسبت های مالیاتی سه گانه (ابرازی، تشخیصی و قطعی) که بیانگر این مسئله است که مدیران برای کم کردن مالیات خود درآمد مشمول مالیات را مدیریت کرده و کمتر نشان می دهند، اثبات گردید که با افزایش بدهی، سود خالص و اندازه شرکت مدیران انگیزه بیشتری برای مدیریت سود دارند.

ج) با توجه به اینکه یکی از پروژه های بزرگ مالیاتی طرح جامع مالیاتی می باشد که حسابرسی مبتنی بر ریسک از اجزای بسیار مهم آن می باشد، نتایج بدست آمده در این تحقیقات و تحقیقات مشابه می تواند در تحلیل اظهارنامه و رسیدگی سیستمی برای تعیین درآمد مشمول مالیات واقعی کمک نماید.

- ۱- ابراهیمی سیدکاظم، احمدی مقدم منصور. بررسی رابطه بین مدیریت مالیاتی و مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت سود واقعی. فصلنامه سیاست های مالی و اقتصادی. ۱۳۹۵؛ ۴ (۱۳): ۹۴-۷۷
 - ۲- احمدپور، احمد، منتظری، هادی؛ (۱۳۹۰)، «نوع مدیریت سود و تاثیر اندازه ی شرکت، ساختار مالکیت و حاکمیت شرکتی بر آن»، پیشرفت های حسابداری دانشگاه شیراز، دوره سوم، شماره دوم، صص ۳۵-۲
 - ۳- بزرگ اصل، موسی؛ غفاریور، فرشید، (۱۳۹۱)، «مقایسه الگوهای پیش بینی اقلام تعهدی برای تشخیص مدیریت سود»، سال اول، شماره ۱، پژوهش های کاربردی در گزارشگری مالی، پاییز و زمستان.
 - ۴- پیرایی، خسرو؛ فرددوجی، سارا، (۱۳۸۶)، «ارزیابی سیاست مالیاتی ایران از جنبه فقر و نابرابری: آیا سیاست مالیاتی به نفع فقیر بوده است؟»، فصلنامه پژوهش های اقتصادی، سال نهم، شماره دوم، تابستان، صص ۴۶-۱۹.
 - ۵- دستگیر، محسن؛ حسینی، احسان، (۱۳۹۲)، «مروری جامع بر مدیریت سود (بخش دوم)»، فصلنامه مطالعات حسابداری و حسابرسی، شماره ۸، زمستان، صص ۱۹-۲.
 - ۶- رحمانی، علی؛ اربابی بهار، زهرا، (۱۳۹۳)، «رابطه ی تفاوت مالیات تشخیصی و ابرازی با مدیریت سود»، سال سوم، شماره ۱۲، گروه پژوهش های تجربی حسابداری. تابستان، صص ۸۳-۶۱.
 - ۷- مرادزاده، مهدی؛ زارع زاده مهریزی، محمدصادق؛ تاکر، رضا، (۱۳۹۱)، «تأثیر پاداش هیأت مدیره و مالکیت نهادی بر مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، سال پنجم، شماره ۱۸، فصلنامه بورس اوراق بهادار تابستان، صص ۱۵۲-۱۳۷.
 - ۸- تهران، شماره بیست و دوم و شماره دوم، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، تابستان، صص ۱۶۵-۱۷۷.
 - ۹- یعقوب نژاد، احمد؛ بنی مهد، بهمن؛ شکری، اعظم، (۱۳۹۱)، «ارائه الگو برای اندازه گیری مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران»، سال پنجم، شماره دوازدهم، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، بهار، صص ۱۶-۱.
1. Girux, G. (2004), "Detecting Earning Management", John Wiley and Sons, pp:20
 2. Beuselinck, Ch. & Deloof, M. (2006). Business groups, tax and accruals management, Discussion paper, Tilburg University.
 3. Guan, L. & H. Pourjalali (2001), "Effect of Cultural Environment and Accounting Regulation On Earning Management: a Multiple Year-Country Analysis", Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics Research, Vol. 32, PP. 79-96.
 4. <http://www.pupuol.com/index.php/applications-of-economics/item/273-eviews-training>